

hodiernus Evangelista Lucas. Per tres autem mortuos hos, nil nisi peccatum, sive peccator per peccatum spiranter mortuus intelligitur, triplices ergo adducunt mortuos Evangelistis triplices & mortis anima, sive peccatum; cor- dis scilicet, oris, & operis, ut praecelle nosat Div. Augustinus ser. xvi. de verbis Domini. Ista tria, inquit, genera mortuorum, sunt tria genera peccatarum, quae hodieque resuscitas Christus; &c. Tom. 2. pag. 27. & seq.

DOMINICA XVII. POST PENTECOSTEN.

Dilexit Dominum Deum suum ex toto corde suo. Matth. xxii. subvenire mox dignas fuit; tristitia, & ac tristitia nimis convertit in gaudium, refacendo filium eius unicum: quem vix refacit, Evangelista teste, marii dedit. Et quare marii dedit, nisi ut solatio esset, qui mortua sua ante illam ita affligeret? reddidit marii, ut in afflictio, ac defido viduam statu esset, obsequio, esset auxilio, etf adiutorio. Videant hinc filii, quomodo Deus illos velit esse parentibus solacio, in tribulationibus, auxilio in adversitatibus, obsequio in necessariis; semper parentes vult honorari, coli, & obseruari. Hoc enim non solum in precepto Decalogi praecepit, ac mandavit sed etiam hoc preceptum obseruantibus, munera, ac mercedem, & temporalia, & aeternam promite, & fidelite largitur. Vide Tom. 2. pag. 426. & seq. & 430.

DOMINICA XVI. POST PENTECOSTEN.

Cum intraret Jesus in domum enjardam Principis Eboraci, sabbato manutinere panem. Luce xiv.

Sabbatum diligenter, ac inobligitoribus observare precepto Decalogi mandatum fuit Iudeis, ut siue Deus in prima creatione mundi septimo die requiri ab omni opere, & sic etiam populus. Dei fidelis septimo die in hebdomada, nempe sabbato quiesceret ab omni opere servili. Et non solum mandauit Deus, in sabbato a temporibus vacare, sed etiam voluit spirituibus incumbere, & sicut per bona opera dies sabbati Deo sacrauit, ac sanctificauit in re, & veritate dicere. Memento utrum sabbati sanctifices. Ab hoc precepto non sunt liberi Christiani-Catholici, sed eodem sub letali culpa ligantur: dies Dominicus in locum sabbati Iudaorum constitutos, nec non die festivos observare debent, sanctificare, Dominum Deum laudare, ipsi servire, spirituibus incumbente, opera Deo placentia, ad salutem anime condescens in omni pietate pergeant, & non in convivis, epulis, ac epulacionibus confundentebeant, nisi sabbati viatores esse velint. Vide Tom. 1. pag. 400. & seq. & pag. 408.

Si licet Sabbathus aurare? Hydropicum miserum, & afflictum cum videbat Clementissimum Dominum, cum juvare quis primum copit meditari. Hoc autem solum spectabat, & obserbabant impi, ac perverxi Iudei; cum enim carnales effem sabbati observatores, ac cultores, in sabbato potius ovi, aut etiam asino perlestanti, ac auxilio indigent subvenient, quam homini. Et hoc est, quod redarguit Christus Salvator nostre: vule quidem Dominus omnino, ac inviolabiliter in sabbato, five Christianorum more, Dominice, & Selliis diebus feriari ab omni opere civili: opera tamen pietatis, & misericordiae minime prohibet, sed potius in id electetur. Num ergo esse opus, sicut & misericordiae, ac frumento caritatis, infirmis servire, curare, ac auxilio esse in hydropico hodierno, communavit, cum apprehensione sicut sanavit, ac dimisit. Sic prius mater Ecclesia civilia omnino prohibet opera Dominicas, ac Festivas diebus: non autem misericordiae, caritatis, ac pietatis, sicut & iustitiae necessitatis. Vide Tom. 2. p. 510.

Non discubas in primo loco, ne fore honoratur et sit invictus. Humilitas supremus magister Christus Dominus hoc sermonem docere voluit, quomodo non solum superbiū omnino detestari, ac fugere debemus; sed etiam commovere volute humilitatem fecit. Christiana autem humilitas duo sunt officia: primum est Deo, secundum hominibus se subiungere. Non solum fatis est, Deo quod nos submittimus, ei cedamus, coram eo profunde humiliemur; sed etiam nos humiliari cupit coram hominibus. Hinc Apost. ad Phil. 1. art. 11: Nihil per contentionem, neque per inanem gloriam, sed in humilitate superiores fibi sicutum aris transire. Vide Tom. 2. pag. 135. ac seq. & gradibus humiliatis & rationibus ad eas moventibus, pag. 137. & seq.

Qui se exaltat, humiliabitur. Quam damnosa, ac periculosa superbia ex his pauci latitare apparet ministratio verbis, nam cum exosa sit Deo superbia, continuo eam expugnat. Hinc D. Jacobus in Epist. sua Catholica, Cap. iv. art. 11: Deus superbius resistit. Et D. Hieron. in Epist. xlvi. Vide, inquit, frater, quam malum sit illud peccatum superbia, quod aduersarium habet Deum. Dicitur inde Christianis: aliorum minus vello sapere, si perba agere, sublimis meditari; quo enim alius est afe-

sus, eo profundior ruina. Sic superbia vitium omnium aliorum est periculissimum. Unde etiam D. Augustinus. Super vero in recte facta timenda est in peccatis, subdoliter facta sunt, ipsas laudis cupiditate amittantur. Vide Tom. 2. pag. 93. & seq.

DOMINICA XVII. POST PENTECOSTEN.

Dilexit Dominum Deum suum ex toto corde suo. Matth. xxii.

Contra hoc mandatum magnum maxime pugnant secundum tam mentem, non diligit, qui in omnibus ad salutem confundantur necessarius, vel frigescit, vel tempest. Quem tempore Deus ita abhorret, at accedito se evomitur, id est, defertur, ac gratia sua auxilio privatum communiter. Apoc. xi. 11: scio, inquit, opera tua, quia neque frigidus es, neque calidus, sed quia resipiens ore meo. Vide Tom. 2. pag. 276. & seq. & 280.

DOMINICA XVI. POST PENTECOSTEN.

Cum intraret Jesus in domum enjardam Principis Eboraci, sabbato manutinere panem. Luce xiv.

Sabbatum diligenter, ac inobligitoribus observare precepto Decalogi mandatum fuit Iudeis, ut siue Deus in prima creatione mundi septimo die requiri ab omni opere, & sic etiam populus. Dei fidelis septimo die in hebdomada, nempe sabbato quiesceret ab omni opere servili. Et non solum mandauit Deus, in sabbato a temporibus vacare, sed etiam voluit spirituibus incumbere, & sicut per bona opera dies sabbati Deo sacrauit, ac sanctificauit in re, & veritate dicere. Memento utrum sabbati sanctifices. Ab hoc precepto non sunt liberi Christiani-Catholici, sed eodem sub letali culpa ligantur: dies Dominicus in locum sabbati Iudaorum constitutos, nec non die festivos observare debent, sanctificare, Dominum Deum laudare, ipsi servire, spirituibus incumbente, opera Deo placentia, ad salutem anime condescens in omni pietate pergeant, & non in convivis, epulis, ac epulacionibus confundentebeant, nisi sabbati viatores esse velint. Vide Tom. 1. pag. 400. & seq. & pag. 408.

Si licet Sabbathus aurare? Hydropicum miserum, & afflictum cum videbat Clementissimum Dominum, cum juvare quis primum copit meditari. Hoc autem solum spectabat, & obserbabant impi, ac perverxi Iudei; cum enim carnales effem sabbati observatores, ac cultores, in sabbato potius ovi, aut etiam asino perlestanti, ac auxilio indigent subvenient, quam homini. Et hoc est, quod redarguit Christus Salvator nostre: vule quidem Dominus omnino, ac inviolabiliter in sabbato, five Christianorum more, Dominice, & Selliis diebus feriari ab omni opere civili: opera tamen pietatis, & misericordiae minime prohibet, sed potius in id electetur. Num ergo esse opus, sicut & misericordiae, ac frumento caritatis, infirmis servire, curare, ac auxilio esse in hydropico hodierno, communavit, cum apprehensione sicut sanavit, ac dimisit. Sic prius mater Ecclesia civilia omnino prohibet opera Dominicas, ac Festivas diebus: non autem misericordiae, caritatis, ac pietatis, sicut & iustitiae necessitatis. Vide Tom. 2. p. 510.

DOMINICA XVIII. POST PENTECOSTEN.

Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua. Matth. ix.

Ple, ac sancte etiam credendum per solutionem sacramentalem nobis remitti peccata, nosque recipi iterum in genitum Dei; propterea nondum certi sumus de numero esse predestinationum. Unde de salute eterna semper timendum: juxta illud Ecclesiastici, Cap. v. monitum: De propitiato peccato nisi esse sine metu, neque adiutoria peccatum supra peccatum. Vide T. 1. p. 4. & seq.

Vident autem fidem illorum. Ex sacris Scripturis perspicuum, ut ex exploratum est, Deum inuitu siene fidei, orationis, siolorumque meritorum, sive bonorum operum, aliis peccatis dimittit, nonasque condonare, ut obseruat D. Ambro. super cap. vi. Luce. Sic etiam Christus Salvator noster, qui Ecclesia ligandi, atque solvendi dedit potestatem, juxta illud D. Matth. xv. & xviii. Quemque alligeraverit, &c. Sic non minus Ecclesia potestatem largitus est, vultus pietatis operibus, orationibus, non solum culpam, sed & penas per indulgentias remittere. Unde pater, potestatem concedendi indulgentias a Christo tradidit est. Vide Tom. 1. p. 453.

Utrumque enim habet potestatem in terra dimittendi peccata. Misericordia, si aliquid Paralyticum vidit Dominum, non solum curare cogitabat, sed & confundendo perversas cogitationes Iudaorum potestarem suum ostendere voluit. Jacebat miser illi infirmus corpore, & anima;

etiam

etiam ecclesiis medicis uruisque agnoscere morbum, anima prius decrevit collere, animam scilicet liberare a peccatorum gravamine, quam corpus ad infermitate paralytica. Sic comprobavit, ac ostendit se non solum habere potestatem, scim imperare super morbum corporis, sed etiam super anima gravissimas peccatorum regritudines.

Et hoc remissio peccatorum, quae solum Deo propria est, per Christum communicat eti hominibus, cum Joan. xx. dicit Apostolus: Accipite Spiritum sanctum: quoniam remisisti peccata, remittuntur eis. Quare etiam pie, ac confidenter in symbolo fidei oramus, ac diuimus articulo x. Credo . . . in remissionem peccatorum. Vide Tom. 1. pag. 108.

Patientiam habe in me. Matth. xviii.

DOMINICA XXI. POST PENTECOSTEN.

Evilus illa a conservo indignabundus ad solvendum debet sum posulatus, ac invatus, patientem humiliter implorat. Et namque inter remedii contra iram, & indignationem praecipuum patientia. Unde Sapientia Prov. xvi. art. 11: Melior est paciens viro fortis. & qui dominatur animo suo, exquaginare uirium. Vide de remedii contra iram, Tom. 2. pag. 274. & seq.

DOMINICA XIX. POST PENTECOSTEN.

Et vidit ibi hominem non habentem vestem supplex. Matth. xxii.

Varii, ac diversi accedunt ad spirituales auxilia; mensa namque Domini boni, & mali appropinquare ad sumptionem sanctissimi Eucharistie Sacramenti: ut canit alia voce Ecclesia in Sequenti: Sununt boni, sumunt mali. Accedunt bona conscientia aliqui, aliqui vero mala; sed ex accidentibus fine vestis nuptiali, id est, impura, & immunda conscientia. Quicunque enim manducat, & bibit indigne, judicium sibi manducat, & bibit, cit D. Apollonius Paulus 1. Cor. 11. Accedunt ad Sacramentum hunc cum peccato mortali, novum commitit peccatum, & gravissima facile regni crimen. Vide Tom. 1. pag. 260. & seq.

At ille somnuit. Indignus, qui regalibus nuptiis non erubuit interesse, intrante uite vesti regam, atque sordida regia mente minus decentem vellem indignatum nosavit, nec culpam aperuit, nec velam peti, sed obtutus, nihil interroganti Domini respondit: quare magis iram, ac indignationem regis in se concitat. Notent hoc Christiani: neque inde dicunt, si peccatum maculat fordi, sine vesti decenti, id est, pura conscientia apparuerit coram Domino, culpam agnoscere, impunita, & immunda conscientia. Quicunque enim manducat, & bibit, indigne, judicium sibi manducat, & bibit, cit D. Apollonius Paulus 1. Cor. 11. Accedunt ad Sacramentum hunc cum peccato mortali, novum commitit peccatum, & gravissima facile regni crimen. Vide Tom. 1. pag. 260. & seq.

Quoniam dicitur dimitis vobis. Frequenter Domini debitos reddimus; cum praevaricando legem Dei delinquisimus, nihilominus si humiliter suppliciamur, libenter etiam Dominus Deus omnino donat, ac dimittit peccatum. Vult etiam men etiam, ut fieri erga nos benignus te ollendit, benignos & ostendamus nos ergo proximum. Et sicut dimittit nobis, nos dimittimus mandat proximo. Et si non dimittimus, nec dimittit nobis mandat proximo. Et si non dimittimus, nec dimittit nobis; quare Christus Salvator noster corde, & de ore nos quotidie orare ducit Matth. vi. 12. Dimittite nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Ut tibi si non dimisferis, ex ore enim dignificabatur te, o proprio te condemnabatur. Vide Tom. 2. pag. 365. & seq.

Sic & Pater noster facit vobis, si non remisitis unguisque fratri suo de cordibus vestris. Si secundum mentem sanctorum Patrum, Doctorum, ac Commentariorum, non fensus, nec verbani, nec vel potius in facta Litera littera mysterio: sine ultima hinc verbis: Di cordibus vestris, mysterio non carent. Quis incircumcis, ideo dimidit; & additum de cordibus vestris, quia non solum obligatio nostra, ac hominis est, iram exterrit deponens, sed etiam internam omnino abiciebat, nullam omnino vindictam recinet libidinem, nec inimicos uicti uelle, sed teneri omnes illatas injurias ex toto corde condonare, si a Deo per peccatum illatas illi injurias, sibi condonari, ac donari cupit. Unde ajetur alias Dominus apud divum Mattheum c. vi. si enim dimisferis dominum peccata eorum, dimisferis vobis Pater calefacit: dicitur vestra, si autem non dimisferis hominibus, nec Pater vester dimisferis vestri peccata vestra. Vide T. 2. pag. 267. & seq.

DOMINICA XX. POST PENTECOSTEN.

Incepit enim mori. Joan. iv.

VIdens Regulus Capharnitanus filium suum portis propriis mortis, nec auxiliis, nec efficacis humanum superstite confundit, ad divinum se contulit, Christum verum Deum pro auxilio imploravit. Sic quoque debent Christiani morti proximorum habere curam, ut sacrifacemant, penitentiam precipiunt, ac extremeunctionis, mature provideant: ut dum deficit humanum, ad statu divinum auxilium, si non corporis, at minus animae solitum, & juvenam. Unde Sacramentum extrema Unctionis, upore mortis, & ultimum solamen moribundorum, secundum fidem Catholicam inter seponit consummatur Sacramenta. Vide Tom. 1. pag. 300. & seq.

Nisi signa, & prodigia uideris, non creditis. Incepit Dominus ad confessorem, atque pro filio suo supplicantem, & quare causam notat D. Cyrilus lib. ii. in Joan. c. xvi. Quia non credit Christum verum Deum, nec solo verbo posse sanare, multo minus absolvit: unde etiam subiungit: defendi priusquam moriaris filius meus. Et postquam accepto bono responso domum redit, adhuc interrogavit servos, in qua hora melius se habuisse: sic testimonium a servis requisivit, ut in fide corroboraret, ac certificaret de miraculo. Quare dixit dominus incepit, nisi signa, & prodigia. Incepit, inquam, qui fides non est de visu, sed de auditu, unde D. Chrysostom. Homil. xxviii. in Joan. Quod Christus per hoc sanaret, non signa nobis, sed deliriam ipsius attendat. Signa enim infidelibus, & ruderibus exhibe-

re. Reddis, que sunt Celsus, Celsi, & quae sunt Dei. Tradit Eliezer lib. viii. cap. xiiii. Furem quemam intempesta nocte templum Escalapii Athenis ceterum, indeinde pretiosissima sportula. Quem nongit cas-

nus

nis quidam, qui & tenui latrando furem infecetus, quod scelus propalan fuisse. pronaque dedidit meritis. Talis canis post quaelibet hominem latrare est ipsa confitentia, que non solum latrat, sed & continuo mordet, quemadmodum reddat Cæsar, que sunt Cæsari, id est, proximo, quod debet proximo, & Deo honorem, & amorem, quem per peccatum veluti abdulit. Hinc S. Ioh. lib. 2. Solis ait: omnia potest homo fugere, prater cor suum: quicumque vadit, & conscientia sua cum non derelinquit. Nulla panagia, in vita malo conscientia, quoniam nungunum fecerit eum reum animus: mens enim mala conscientia propriis agitator spiritu. Vide Tom. 2. pag. 97. & seqq.

Reditus. que sunt Cæsari, Cæsari, & que sunt Dei, Deo. Cum iuxta vulgare adagium: Omne promissum erit in absentia, debitoris Dei reddunt Deo per votum se obligantes, Deo per vota multa promittentes: frequenter ergo sunt Deo devoti, a voti conjuncti memores hujus Salvatoris dicitur. Redditus, que sunt, Cæsari, Cæsari, & que sunt Dei, Deo. Vide de Voto Tom. 2. pag. 318. & seqq.

Reditus. que sunt Cæsari, Cæsari. Perversti, ac seditione Pharisi tentantes Dominum consulans, ex iustitia sum censum debent Cæsari, necne? Etiam tam Christus eorum signosfer perversem mentem, ac malitiam, sanctum, & non nimis spicium reddit Cæsari non solum, sed & Deo. Non enim virtus iustitia sterilis, ac simplex est, habent enim adjunctas alias virtutes, religionem scilicet, pietatem & obedientiam, quae omnium virtutum moralium maxima est, ut docet Sanctus Thomas de Aquila. 2. 2. qu. 104. art. 1. Vide Tom. 1. pag. 31. Item de Reverentia erga Principes, & Magistratus, Tom. 2. pag. 439.

Quae sunt Cæsari, Cæsari, & que sunt Dei, Deo. Mandamus hoc in iudicio perverbi: legi humanae legari recubant, & divinam admiserunt nobilant, vel negligebant: siue effectu incedebant, sine lege, & sine subjectione vita liberam ducere cogitabant. Quare hinc utramque sequendum declarat palam Dominus: Non enim sola lex divina ligat conscientias, sed etiam humana, tum Ecclesiasticis, tum civilis, five politica. Hinc ad Hebreos. 11. 14. ait Apoll. Obediens probatis vestris, & subiaceatis ei. Merito itaque Facultas Parisiensis, damnavit Amadei Guimieri propositionem. Suidicti posuerunt justificatio non soluere. Vide Tom. 2. pag. 304. & seqq.

DOMINICA XXIII. POST PENTECOSTEN.

Dominus, filia mea modo disiuncta est. Matth. 11.

Magnus Princeps hic amorem ostentat erga filiam suam, ut pro salute eius ad Dominum anxius accedit, ac deprecetur. Officium prius parentis exercuit; tenent enim filii ex mandato, ex precepto divino parentes honorare, colere, ac venerari; ita non minus tenent parentes filios amicos, illorum curam semper habere, tam quod corpus, quam quod anima. Sic: curam senio eius habuit cui certissimi filii, quem profide in extremis its monuit, ac docuit: Tob. 4. *Omnibus diebus iniquitate, vite tua in mente habeo Domum: & case, ne aliquando percato conscientias, & pretermitas, precepsa Domini. Dui tui.* Vide Tom. 2. pag. 43. & seqq.

Ex eis vidisse ibicines, & turbam tumultuantem, dicebat. Recedit, Rogatus Christus Dominus a Princeps Evangelico subvenire filia eius, dignatus fuit eis indumentum defendere, & cum defensore, filium repere mortuum, quam tamen mox resuscitare decrevit. Antequam autem bonum hoc opus effectu traderet, viros prius discedere juber ibicines, turbamque tumultuantem. Quid per ibicines nisi adulatores? Siquidem Rabanus, & Hugo Cardini, *Tibicines, inquietus, sunt adulatores.* Et quid per turbam tumultuantem, nisi tumultuosa furor, integras familiis, & communites turbantes, & inquietantes? His ergo oportet frequenter dicere: Recedit, cum omnibus opus defensare, destruunt, corrumpunt: ac in fructuoso reddunt. Vide de his Tom. 2. pag. 23. & seqq.

DOMINICA XXIV. POST PENTECOSTEN.

Cum videbistis abominationem desolationis. Matth. 24.

Robert S. Lucas cap. xi. discipulos Domini suum quodam vice accessit coletemus magistrum, supplicantibus doceri orate: *Domine, doce nos orare, sicut docuit Joannes discipulus tuus,* inquit, *sunt adulatores.* Et quid per turbam tumultuantem, nisi tumultuosa furor, integras familiis, & communites turbantes, & inquietantes? His ergo oportet frequenter dicere: Recedit, cum omnibus opus defensare, destruunt, corrumpunt: ac in fructuoso reddunt. Vide de his Tom. 2. pag. 23. & seqq.

ligendum, timendum, nomen ejus terque, quaterque benedicunt, sanctificandum. Idecirco quotidiana oratione Domini repetimus: *Pater noster, sanctificetur nomen tuum non tan in te, quam in nobis.* Vide Tom. 2. p. 562. & seqq.

Emissus Angelus cum tuba . . . & congregabunt electos. In illa tremendo Iudicio missurum le Angelos prædictis supremis iuturos Judex non ad congregandum universos, sed solum electos: hos enim colligunt Angelis pacis, qui eos secum ducant ad infernum, ad aeternam duraturam penas: hic enim namque reatus penaz lethali peccati, irreparabiliter pervertentes hominis ordinem ad Deum, ut ultimum finem, extinguent, quoque caries, per quam alias Deo infixerat. Unde subdit Evangelisti facer, tremendum Iudicium dicturum isti: *Dividitur a me, maledicti, in ignem eternum . . . & pergit, ibus in supplicium eternum.* Vide de pars aeternis, Tom. 2. pag. 55. & seqq.

IN ANNIVERSARIO DEDICATIONIS ECCLESIAE

Ecco vir, nomine Zacchæus: Et hic erat Princeps Publicorum. Luc. xix.

In factis litteris ne vel verbum, immo ne vel litterarum fine mystico esse comproubitur ex illo Genesi. xviii. Ubi dixit Deus Patriarche Abram: *Non vocaberis ultra Abram, sed Abraham.* Et Sarai uxori dixit: *Non vocaberis Sarai, sed Sara,* unde etiam Div. Chrysostom. Homil. xxii. 11. ait: *Vide Scriptura facie diligenciam, quando nec syllabam inservio continet.* Certe ergo Evangelista nostri non sine mysterio hujus Evangelie historiorum per Eum praeficit: *Ecce hoc merito serviet malevolis, ac desperatis in leprosos faventibus hominibus.* Ecce vir. *Ecco Publicanus Zacchæus.* Ecce non solum Publicanus, sed & Dux, & Princeps Publicanorum. Dominum ad se suscepit, & Dominus ipsum suscepit, gratiam, misericordiam, veniam; ac remissionem contulit peccatorum. Si hic obtinuit veniam, quo de causa auctor hodiecum aliquis desperare, & quandoque fibi vitam, & temporalem, & aeternam auferre? Maledictum opus hoc in aeternum. Vide Tom. 2. pag. 451. & seqq.

Hodis salutis domini huic fatta est. Publicani & peccatoris ades dum ingressus est aeternus Salvator, post brevem sermonem habuit, *Hodis salutis, inquit, domini huic fatta est;* ac si diceret: Hodie dominus haec mutata est in domum salutis. Hinc hodiecum in anniversaria dedicatione templo domos nominamus salutis; sicutem in ea Dominus presens, & in ea, aequa ab eo, & per p's & frequentes orationes, hymnos, & cantus salus obtineatur. Ibi enim proprius locus orationis, iuxta illud infallibilis veritatem: *Domus mea domum orationis vocabitur, & in ea emerit qui peti, accipit.* Vide Tom. 2. p. 532. & seqq.

IN PRÆCIPUA FESTA TOTIUS ANNI.

IN FESTO S. ANDREÆ APOSTOLI.

Venite post me. Matth. 14.

Juxta mare cum ambularet Salvator, suos videlicet frates pescantes, Petrum nempe, & Andreum, quos ut videt, post se vocavit, vocavit autem eos verbo, vocavit gratia, ut sequerentur ipsum. Vocavit autem gratia, quia sine hoc bonum opus exercere neque, bonum autem opus erat sequi Christum; sed nemo sequitur, nisi vocitus per gratiam ad sequelam fructuofam necessarium. Unde ait apud Joan. Cap. vi. *Nomo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum.* Et Joan. xiv. 18. ait: *Inquit, sum vis, veritas, & vita: nemo venit ad eum, nisi per me.* Vide de necessitate gratiae, Tom. 1. pag. 25. & seqq.

A illi continuo reliktis reliktis, secuti sunt eum. Si magnum apud Romanos fuit olim pro terra servanda patria, ac conservanda civitate cuncta bona, & mundi profera defere, immo vitam ipsam spernere, sane magnum fuit, quod S. Andreas a Domino vocatus ad aeternam adipiscendam in celis felicem patriam cuncta reliquit. Non enim solum reliktis reliktis, sed omnibus natus, ac pauper, pauperem fecerit est Christum, usque etiam ad Crucem. Sciant hinc Christiani taliter sequentes Christum ius obtinere ad regnum supernum. Vide Tom. 2. pag. 118. & seqq.

IN FESTO S. THOMÆ APOSTOLI.

Dominus meus, & Deus meus. Joan. xx.

Ecce Thomas cum gratiam sentit Salvatoris, quid videt, quid sentiat, & quid in corde credit, palam ac aperta voce confessatur, quia ante nisi videret, credere nolbat. Unde etiam elacescit quam necessaria nos sit gratia Divina, sine qua, cum aberavimus, redire omnino nequam. Hinc S. Iulianus lib. de Incarn. & Gratia Cap. xxii. ita in hanc rem discutit: *Nungunum, ait, redire potest eis errans, nisi fuerit boni Pastoris inquisitione preventa, & reportata.* Quodmodo ergo ad penitendum gratia necessaria, siquaque a Deo perpendi, vide Tom. 1. p. 25. & seqq.

Quia videt, credidisti. Beatis, qui non viderunt, & credidissent. Incepit Thomas, quod credere reculaverit nisi videret, cum vero fides non consilium in vita, sed auditu, unde non videntes, & credentes beati predicanter. Hinc etiam vulgatum illud D. Greg. Hom. xxvi. *Quae apparent, siue iam non habent, sed agnoscuntur.* Nec fides habet moritum, cui humana ratio probat experimentum. Vide Tom. 1. pag. 2. & seqq.

IN SOLEMNIS FESTO NATIVITATIS DOMINI.

Et verbum caro factum est. Joan. 1.

Hodie Filius Dei homo factus est, non carnem a Deo cretam assumpt, aut ex quavis substantia formata, sed in utero Virginis Matris ex purissimo illius sanguine compactam, cooperante Spiritu Sancto, ut tertius Apostoli Symboli attulit Articulus: *Qui conceperat eis de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine.* Unde etiam Apostolus ad Galat. 19. ait: *Ubi venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum, factum ex maiori, salutem sub lege.* De quo ineffabili mysterio, vide Tom. 1. pag. 52. & seqq. Qui autem fructus ex hunc conformatio colligendi, vide pag. 59. & seqq.

IN FESTO S. STEPHANI MARTYRIS.

Ex illis occideris. Matth. xxiiii.

Oquotam fuerunt in antiqua lege a Deo missi voluntates Domini annuntiantes, ab impensis tamen Iudicis persecuti, ac occisi sunt. Misit non illum Christus Dominus suos discipulos ad gratiam per Evangelium praedicandam; hos non minus, immo amplius persecuti Iudei sunt, flagellarunt, crucifixerunt, & occiderunt, inter quos primus fuit S. Stephanus, qui lapidis impiorum inter se discentium dentibus obruit, atque occisus fuit. Injustissima hac persecutio minime impatiens redditus S. Stephanus fuit, qui non inimici suis maleficiis, nec ira, vel odio rehicit, ut fortis pugil Christi lapides hilario animo suscepit, ac exemplo magistrorum sui pri inimicis, ac iniuste persequentibus oravit, dicens, *A. vi. Domine, ne statuas illis hoc peccatum.* Ab ergo Sanctissimo Martyre discimus non solum proximos, amicos, verum etiam inimicos diligere: quia præceptum Domini est, Matth. v. *Ego autem dico vobis (sunt verba Salvatoris nostri) diligite inimicos vestrum, benefacie hiis, qui oderunt vos, & propter eum.* Atque in eis, qui in calis est, vide tom. 2. pag. 343. & seqq.

Quoties volunt congregare filios tuos. Dei volunt in secessacionis est, tempesti infilios impuler, si absoluere, nullaque conditione suscipi velit. At autem Apostolus i. ad Timoth. 21. *Deus vult omnes homines salvos fieri.* Ubi notandum voluntatem hanc minus fore absolutum, cum salutis effectum suspensi velit in adultis ex eorum voluntate, id est, vult eos salutem consequi, si velint mandata legi, bene operari, voluntatem ejusfacere. Hinc S. Aug. in Enchiridio Cap. xciv. ait: *Nec si quis Deus insipio noluit salvos fieri, cum potest salvi esse, si vellent.* Vide tom. 1. pag. 23. & 40. de gratia sufficienti, cui peccatores sape resistunt.

IN FESTO S. MATHIAS APOSTOLI.

Jugum meum suave est, & onus meum leve. Matth. xi.

Mandata Dei (qui per jugum intelligent) impossibilia, ac importunita est, nemo nisi Hereticus dicere potest, nec illa blasphemiam tam aptere cum verbis Dei pugnat: cum Christus ait, *Jugum meum suave, & onus meum leve.* Intra olim palam predicari voluit Deus per Moyse, sed fidelium oratores suum, Deut. xxx. ubi inquit. *Maneat hoc, quod ego præcipo tibi hodie, non supra te.* *Nique præcipo istum, nec super te.* Et perpetri non potest abducere. Insper doctrina morum a veteribus, & sanctis magis, quam a recentioribus auctoribus perenda est. Unde Job cap. xxi. 11. ait: *In antiquis est sapientia, & in mula tempore prudens.* Vide tom. 1. p. 399. & seqq.

IN FESTO S. JOANNIS APOSTOLI, ET EVANGELISTÆ.

Quem diligebat JESUS. Joannis xxi.

Ajesus diligebatur valde Joannes, & ipse valde diligebat JESUM. Quare verum dixi amoris exemplar per predicandus, qui etiam nihil sapient, temerarius affectum labi purum secureramus. Quare etiam ad cœlum erigendum animum, & desiderium ad ipsum in cœlum invitat benignissimus Salvator, dum inquit: *Velut ad me omnes, qui laboratis, & onerati esis, & ego reficiam vas.* Tollite jugum meum super vos: Hoc enim jugum altius alii scriptum prædicavit,

IN FESTO SS. PHILIPPI, ET JACOBI.

Creditis in Deum. Joann. xiv.

Divina inter alia monita Salvatoris nostri Dei, hodie in Evangelii minimum minime extat. *Creditis enim, inquit, in Deum quid aliud monere voluit, quam ante omnia nos credere teneri in Deum?* Unde Apost. ad Hebr. xi. ait: *Accedentes ad Deum, speratis credere, quia est.* Unde etiam Symbolum Apostolorum hoc modo exordinatur: *Credo in unum Deum. Insuper in Deum dicitur; quia in eum D. Aug. Credere, in eum, est credendo amare, credendo in eum ire, & eis membris incorporari.* Vide tom. 1. pag. 4. & seq.

Et in me credite. Non solum ad salutem necessaria fides, qua credimus Deum esse, sed etiam necessaria est credere in JESUM Christum filium eius, qui est verus Articulus Symboli Apostolorum. Unde etiam Dominus non solum in hoc Evangelio ait: *Et in me credite; sed etiam S. Matth. cap. xvi. confirmat, ac roboret hoc argumentum eius;* *Ita est enim vita eterna, ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misericorditer Iesum Christum.* Vide tom. 1. pag. 41.

Non creditis, quia ego in Pater, & Pater in me est? Magnum hic exponitur Mysterium a Salvatore nostro, nempe quod ipse non solum si versus Homo, sed etiam versus Deus, unus in natura, & essentia cum Pater, & Spiritu Sancto. Unde etiam nos cognoscimus hinc esse profitemur, sumus & esse proctelamus unius essentiae, sapientiae, voluntatis, & potestatis, atque etiam agnoscimus confutabilitatem, & certitudinem; ut Conc. Nicen. PP. in suo Symbolo explicatus tradiderunt contra Haresim Arii Presbyteri Alexandrinus, de quo vide tom. 1. p. 45, & seq.

Ego in Pater, & Pater in me est. Patrem esse in Filio, Filium in Pater, unitatem indicat silentio in adoranda Trinitatem, in qua Pater, Filius, & Spiritus unus sunt unitate substantiae. Ubi obseruantur: sicut tres Personae in SS. Trinitate unum sunt, sic Christiani inter se unum esse debent, non unitate substantiae, sed unitate affectus, & animorum concordia, quae unitas perficit per caritatem. Unde etiam plissimus Salvator post ultimum Concam Deum Patrem hunc in modum deprecatus est, Joann. xvii. *Pater sancte, serva eos in nomine tuo,* quia dedisti mihi, ut sint unum, sicut & nos. Vide tom. 1. pag. 48. & seq.

IN FESTO INVENTIONIS S. CRUCIS.

Nisi quis renatus fuerit denuo. Joann. iii. 3.

Hoc Sermone infinitus Christus Dominus Sacramentorum novi legis efficaciam, sine quibus nulla datur gratia, quam sicutem significant illam cauist, omnibus eam semper non ponentes obtemperare consenserunt. Unde S. Aug. in Ps. lxxv. ait: *Sacra menta novi Testamenti dona salutem, Sacra menta veteris Testamenti promiserunt Salvatorem.* Vide Tom. 1. p. 68. & seq.

Sicut Moyses exaltavit serpens in deserto. Serpens illius tenet a Moyse in eterno erexit, magnam habuit virtutem: sicutum omnes quoque intrebant eum, a languoribus suis erubantur. Sicut serpens illius erexit huius pro salute Hebreorum, sic Christus Jesus in Cruce ab iugis Iudeis in monte Calvaria elevatus est pro salute totius humani generis. Unde Salvatori immensu eluecit gloria, nobis autem prius intentu, ac meditatis copiosa falso, & corporis, & anima. Quare etiam in frontibus fidem Crucis tanquam salutis infigitur signum. Hinc S. Aug. in Tr. 111. in Joann. ait: *Nolite dominum scilicet in fronte fidem signum suum, sed erucem.* Unde humiliauit, inde gloriosus. Vide Tom. 1. p. 68. & seq.

IN FESTO S. JOANNIS BAPTISTÆ,

Quia magnificavit dominus misericordiam suam cum illa, Luce 1.

Precepto Decalogi primo etiam jubeamur Deum solum adorare, nec ultum alium prater ipsum habere: *Ego sum, inquit, dominus deus tuus. Non habebitis deos alios.* Exod. xx. Et Deut. vi. Huic tamen precepto cultus Sanctorum, eorumque imaginum, & reliquiarum minime repugnat. Siquidem ipse dominus magis semper fecit electos suos, fidique fideles. Nec militatur inde honor Dei, cum per hoc non solum in se, sed in sanctis mirabilis praedictetur. Cujus exemplar habemus in Nativitate S. Joannis Baptista, quem ipse dominus magnum, & plausum Prophetam, inter nos mulierum non surrexit sanctiore, ac Angelum ante faciem suam misum praedicavit, ac promulgavit. Sic ergo Deum velle sanctos a nobis venerari, ex facies lit-

teris, & Salvatoris oracula compertum est. Unde & Joann. xii. in Christus: *Si quis misericordiarum tuarum habebit eum pater meus, Et alibi: Qui vos spernit, me spernit.* Vide Tom. 2. pag. 319. & 329. Et circa venerationem sanctorum Reliquiarum Catholicas regulas, pag. 323. & seq.

IN FESTO SANCTORUM APOSTOLORUM PETRI, ET PAULI.

Beatus et Simon Bar-Jona. Matth. xvi.

Cum venit Salvator in partes Cesarie Philippi, alios fatis propulsus discepulis suis questionem, quem nesciunt patrem homines filium esse hominem. Auditio respondit: *Fingolam, quid ipsi de suo sentire Magistro, subiungit. Ubi Petrus primus omnium ita respondit: Tu es Christus filius dei vivi.* Propter hoc dictum mortuus a domino multum excoeli, ac magnus praedicit; non tamquam predicatorum magnus fuit sed fidem solam in divinitatem Christi, sed vel maxime ob spem, & caritatem adiunxit. Hinc dicitur S. Aug. Secundum xvii. de verbis Apothol: *Quid magnum est, inquit, si dicas Christum filium dei hoc dixit Petrus, & audire;* Beatus et Simon Bar-Jona. Hoc damones, & andlerani obmiserint: *Damones hoc dixerunt respondere, Petrus amando. Petrus in fidem perfectam cum caritate.* Vide Tom. 1. p. 7. & seq.

Th. es Petrus & super hanc partem adiudicat Ecclesiastem. Stabilitas, ac fortitudo hic praedicatorum Petri, qui tamē debili ancilla verbo turbatus fuit, & in gravissima negotiis iniquae lapsum occidit; sequi dominum, quemcumque iter, præ aliis promisit, etiam cum eo in mortem ire se paratum jacuisse: tertio tamen Magistrum a domini suum, & quidem iuramento, negavit. Ubi observandum occurrit, Petrus quidem gratiam sufficientem ad sequendum, dominumque audacter confidendum habuisse, in precium etiam presumptionis subiectum fuisse, quod dogma fidei est. Vide Tom. 1. p. 75. *Tibi dabo claves regni Cœlorum.* Clavis in sacra Scriptura magnum dehinc auctoritatem, potestatem, atque gubernationem domesticam. Summa hujus, atque externa auctoritate administrationis Christi dominus a patre accepta fructuatur, quemadmodum ipse aebat Matth. ult. *Data est mihi omnis potestas in celo, & terra.* Eadem & auctoritate hinc discendens in terris apostolis, & illorum successorum in Ecclesia reliquit, juxta illud Joann. xx. *Sicut misit me Pater, & ego misi vos.* Quis potestatem clavium adhuc Ecclesia agnoscat, & profiteatur. Vide Tom. 1. pag. 361.

IN FESTO SANCTI JACOBI APOSTOLI.

Nesciis, quid peratis. Matth. xx.

Binos hos discipulos supplicatione quadrummodo ambito per matrem accedentes corripit, ac reprobavit Christus dominus cum enim præ aliis primum in regno celorum concipererit locum, ambitionem quamdam sapere videbantur: mater quidem supplicat, sed filii de deficio non sat prudenti redarguntur. Unde etiam cum horum duorum ambitu peccato indigentia in aliis discipulis excitare videbatur; *Chiebus dominus ad eos conversus dixit scitis, quia principes regnum dominiantr eorum, & qui majores sunt, potestatis exercitare in eis.* Non ita erit in invicem, sed qui cuncte videbant inter eos major fieri, sit vestor minister, & qui voluntate vestre vos primi es, vestor servus. *Sicut filius hominis non venit minorificari, sed ministrare.* Hanc Christi piam doctrinam p̄ noscent Christiani, & damnabiles fugiant ambitionem. Vide Tom. 2. pag. 152. & seq.

Potestis talicem libere? Reputantur nonnulli cum filiis zedetis altioris dignitatis cupidi, utpote clericalis: sed minus attendunt, & reflectunt ad calorem laborum, num scientia sufficiens imbuti, Ecclesia in factis ordinibus servire possit: nec curant quandoque libros nec sacram doctrinam, sed solum dignitatem contemplant clericalem, ad quam indigni accedunt, sine sufficiens doctrina, & scientia, que datum Ecclesiasticum omnino decet, & necessaria illi est. Quare Sacrofanticum Concilium Trident. Sess. xxiiii. Cap. 14. de reform. ita ordinat: *Ostendamus ad populum docendum es, quia sine omnibus necessariis est ad salutem, ac administranda Sacra menta, diligenter examine precedentis idem comprehenserit. Ubi nec omittendum, etiam eos peccata mortaliter, qui indigniores praedignioribus, & eruditioribus promovent. Vide Tom. 1. pag. 505. ac seqq. & pag. 506. & 528. & seq.*

IN FESTO SANCTI LAURENTII MARTYRIS.

Qui amat animam suam, perdet eam. Joann. xii.

Hoc sermone commendatur donum fortitudinis, quo animati, ac veluti informati per aspera, & durissima ambulata non formidant, non siment labores, non abhorrent dolores, non expavescunt tyrannorum faciuntur fures, corporum non curant afflictiones, nec vituperationem. Cujus habemus exemplum in invicto Martire, ac Levita D. Laurentio, qui crudelitatem tyranni irridens, super primas veluti super rotas recumbentes, & prunus ardentes, amor interius ferrebat; corpus humiliatur, aqua premebatur, bestia anima in celum levatur. Hoc semper considerante viri sancti, ac veri discipuli Domini, qui aduersi non timent, sed potius in eis exultant. Juxta illud Actor. v. *Ibant gaudentes a conspectu Concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu consummari pati.* Vide de fortitudine Tom. 1. pag. 105. & Tom. 2. pag. 292. & seq.

servire & mammas. Ubi eleganter subdit Div. Hieron. Lib. 1. Comment. in Matth. Cap. vi. *Audiat hoc avareus: audiat, qui confundit vocabulo Christiano, non posse se simili divitias, Christoque servire.* Vide Tom. 2. pag. 99. & seqq. Et de usura, pag. 116. & seq.

IN FESTO S. MICHAELIS ARCHANGELI.

Vt homini, per quem scandalum venerit. Matth. xviii.

Scandalum actuum per se lethale peccatum esse patet: *Siquidem homicidium, fave occidio corporalis præceptum decalogi repugnat, quidam peccatum mortale erit peccatum scandalum, quo occiditur anima?* Cujus sap., & communiter rex sunt mulieres superflue, & inmoderate ornantes fucum vultum adulterantes, aut capillos tintentes, alienoive capillos pro ornatu adhibentes. Vide Tom. 2. pag. 462. & seq.

Si oculus tuus scandalizat te, eris cum eis, & projice abs te. Oculorum custodia valde necessaria est, maxime pro cavenda luxuria: an quidem Christus: *Si oculus tuus scandalizat te, eris cum eis, & projice abs te.* Non semper eruidens oculus, sed avertendus a vanitatibus, & a carnalibus delectationibus, & ad eas moventibus objectis vix frequenter concordens est. Et hoc inter alia remedit contra luxuriam præcipuum, extat. *Oculi enim sunt sensitiva, per quas mors intrat in animam, ut olim prophetavit Jeremias Propheta Cap. xix. Intraferat eis mors per sensitas, ingressa est domus nostra.* Vide de remed. contra luxuriam, Tom. 2. pag. 239. *Videtis, ne contemnatis unum ex his.* Concertantibus discipulis Domini de maiestate, apprehendens Salvator, ac magister coelestis pavulum, statuit eum in medio, hinc ut respiceret, ac contemplaretur monuit, ne dum magiores venerantur, parvulos despicerent, ac contemnerent. Si ergo Dominus Jesus infinita scientia, & sapientia Patri, prohibet innocentem, ac paupilum contemnere, quia adeo illi Angelus Dei; multo minus contemnendus erit Angelus eorum, qui semper videt faciem Patris, omnia nostra opera ponit ante faciem Dei. Juxta illud Psalm. xc. *Quoniam Angelis suis mandauit de te.* Hec sumat homo cordi, & meditetur sapientia, quantum verbum hoc debet commovere ad reverentiam, excitare ad devotionem, inducere ad fiduciam: ut abunde dicitur De Bernard. Serm. xi. & xii. in Psalm. Qui habitat. Vide tom. 1. pag. 30. & seq.

Angeli eorum semper vident faciem Patris. Angelos Dei hominibus in terra adesse ex hoc patet Evangelio, sicut & ex Psal. xc. Et non obstante quod adhuc hominibus eos custodiunt, regant, protegant, & defendant: tamen sibi Deum praefestent retinent. Quis itaque dubitat Deum praefestent inveni, & velut ante faciem suam omnia opera sua facere, Deum omni in loco praefestent cogitare, vereri, colere, ac honorare, Angelica vita esse imitatores, cum etiam Angeli nobis adstantes, ac collaborantes vident faciem Patris? Sic vixit. & de le dixit Palaetus Regius, Psalm. xv. *Providet dominum in conspectu meo semper, & invenit me a destris est mihi, ne commoveret.* Vide de utilitate praesentia Dei meditatz, tom. 1. pag. 18.

IN FESTO SANCTORUM APOSTOLORUM

*SIMONIS, ET JUDÆ.**Hoc mando vobis, ut diligatis invicem.* Joann. xv.

Mattheus a Christo domino cum vocaretur, in tensione in periculo se fedebat loco; cum autem vocatus fuit, locum hunc relinquit, & secum est Christum, nec sequi potuerit, nisi telonum defuerit: quare etiam post resurrectionem Domini aliis revertentibus ad pescationem, ipse nequaquam reversus est ad telonium, quia ibi semper occidit, & periculum peccandi, quæ non erat in pescatione. Si pescatores semel se convertentes, omnes occasione amplius peccandi amore, & remove-re tentant, sequit se illis alienare: si fecerit sicut, illis abolatio neganda est, ut sanctorum varia Concilia. Unde etiam ad pescans optime dicitur D. Gregor. hom. xxiv. in Ev. *Sunt enim, sicut, pleraque negoti, quæ si ne peccatis exhiberi, aut vix, aut nullatenus pescari.* Quia ergo ad peccatum implicant, ad hac necessitate est, ut post conversionem non recurrit animus. Vide Tom. 2. pag. 425. & seq.

Et surgens secundus est cum. Matth. ix. *Deo patentes, & intermissiones lucrare delicias Deo Patri placentes, ac julos efficeret: madamus ergo novum dedit nobis, ut diligamus invicem.* Non sicut se diligunt, qui corrupti: nec sicut se diligunt homines, quoniam homines sunt; sed sicut se diligunt, quoniam Dei sunt, & filii Aliissimi omnes, ut sunt filii eius unico fratres, ea dilectionis invicem diligentes, quia ipse dilexit eos, per auctorum eos ad illum finem, qui sufficiat eis ubi facientur in bonis desideriis eorum. Vide Tom. 2. pag. 44. & seq.

Unus diligat in vicem. Mutua, & fraterna mandatur, se præcipit dilectio, hæc autem compleetur a nobis, cum proximum portandis oneribus juvamus. Hinc Apostolus ad Galatas vi. sicut: Alter alterius onera portare, & sic adimpleris legem Christi. Idem & clarissimum tradivit versus D. Aug. Lib. de diversis Quæstionibus quæst. lxxi. Huius, inquit, autem dilectionis officium est in vicem onera nostra portare. Vide Tom. 2. pag. 341. & seqq. se ibi quædam Regulas morales de Caritate proximi.

INFESTO OMNIUM SANCTORUM.

Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Matth. v.

Cum hodiernum Evangelium de superna beatitudine replevit sit, beatitudinis proprietates, & effentia inquirere licet. Duplex est ergo beatitudo, alijs accidentalis, ut sunt gaudium, gloria, honor, pars, immortaliitas, caritas, &c. haec omnia accessoria esse, gravissimi tradunt Auctores. Essentialis vero beatitudo, ut loquuntur Theologoi, in Dei visione, & possessione sit et. Unde Joann. xvii. sicut Christus Dominus: *Hoc est vita eterna, ut cognoscant te filium Deum verum, & quem misisti Iesum Christum.* Et licet Deus ab homine oculis corporis videri nequit, in altera tamen vita videri potest. Ibi autem multo excellentiores erunt oculi beatorum, qui admirabiles Dei effigies in corporibus innovatis, & gloriosi videbunt, ex quibus mens Deum in felice videns ita videt, ut ipsum etiam videt in aliis, videat in celo novo, & in terra nova, aquæ in omni,

que tunc fuerit, creatura, ut doctissimus Ecclesiæ Doctor D. August. tradit, ac docet Lib. xxv. de Civit. Dei Capit. xxix. Vide T. 1. p. 115. & seqq.

Gaudete, & exultate: quoniam meritis vestris copiosa est in celis. Spes praemii omne opus leve reddit, dicere solebamus illud magnum Africanum D. August. Multas quidem tribulationes futuras fancis, ac electis suis prædictis Christus Dominus: nihilominus consolatur etiam nos spes premii futuri in celis. Beatus, & aeternam cœlestem vovet, ac promittit felicitatem, qua omnem etiam cogitabilem felicitatem, iucunditatem, dulcedinem, atque voluptatem excedit. Unde S. Paulus Doctor Gentium 1. Corinth. 11. sicut: *Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quo preparavit Deus diligenteribus te.* Vide Tom. 1. pag. 113. & seqq.

PRO DIE, SIVE COMMEMORATIONE FIDELIUM DEFUNCTORUM.

Vide Tom. 1. pag. 289. & seqq. Quomodo Eucharistia pro Fidelibus defunctis pie, & fructuose offeratur. Tom. 2. pag. 96. de pœnis Purgatorii.

IN SOLLEMNITATIBUS BEATAE VIRGINIS MARIAE.

Si quis usi esse possint, vide Tom. 1. pag. 53. & seqq. uoi de Incarnatione Verbi. Item Quomodo Mater Dei, ibidem pag. 56. Quomodo Virgo perpetua, pag. 57. De sanctissimo ejus nomine, pag. 58. Et Tom. 2. nonnulli de Angelica salutatione, pag. 529. & seqq.

Finis Indicis Concionatorii.**I N D E X****CAPITUM, ARTICULORUM, ET RERUM.**

QUÆ IN HOC TOMO SECUNDO TRACTANTUR.

T R A C T A T U S**D E S A C R A M E N T O M A T R I M O N I I .**

CAPUT 1. De Natura & Institutione Matrimonii. pag. 3. Variis Matrimonii nominis. ibid.

Articulus 1. Quid sit Matrimonium. ib.

Art. 11. Quocunque sit acceptio Matrimonii. 4

Art. 111. De Matrimonio quatenus naturæ officium est. ib.

Propositio 1. Matrimonium ut officium naturæ a Deo institutum est, cum naturæ lege, tum positiva. ib.

Propositio 2. Matrimonii contrahendi non est omnibus potest lex. 5

Articuli Confessaria Præmix spectantia. 6

Regula 1. Qui potestem adhuc habent Nuptiarum, &

Confessoria consilium capere non possunt, Matrimonium inire tenetur. ib.

Regula 2. Contingentis Voto qui sunt alibi stricti, sanctio remedia querere, & adhibere desent, ut Contingentis

remida querere debet, qui continentiam vorvit, continentiam servare tenetur. ib.

Regula 3. Conjugibus, quos a mutuo confortio vel diuinatus mortis, vel absentie necessitus, vel iusta divorci causa separati, nullum carnali commercio querere licet incontinentia remedium, sed continentiam omnino servare tenetur. ib.

Regula 4. Rege, ac Princeps, sive filii, & filiæ

nubere debent, cum ex eorum calixatu periculum imminet Religioni, aut Republice tranquillitatem, & paci. ib.

Regula 5. Matrimonium contrahendo graviter peccatum, qui

ad contrahendum alii rationibus, finibique moventur,

præter eas, ob quæ a Deo institutum est. ib.

Art. 11. Matrimonium ut Sacramentum est. 7

Propositio 1. Matrimonium est verum, proprieque dictum Novæ Legi Sacramentum. ib.

Propositio 2. Matrimonii Sacramentum gratiam conferre, dogma fidei est. 8

Confessaria 1.

Confessaria 2. Matrimonium Infidelium non est proprium Sacramentum. 9

Confessaria 3. Dubium est, an Matrimonium per Procuratores inter Fideles absentes contractum sit vere Sacramentum. ib.

Art. v. De materia, forma, & Ministro Sacram. Matrim. ibid.

§. 1.

§. 2.

Art. vi. De Polygamia. 10

Propositio 1. Polygamia a Matrimonii natura aliena est. ib.

Propositio 2. Accusanda non sunt prius Patres qui veteris

legis tempore plures uxores duxerunt. ib.

Art. vii. De Indissolubilitate Matrimonii. 11

Propositio 1. Conjugij vinculum nulla re nisi morte solvit. ibid.

Propositio 2. Ne Adulterii quidem causis conjugij vinculum dissolvit potest. 12

Propositio 3. Matrimonium ratum, non consummatum Monastica professione dissolvitur. 13

Articuli Confessaria, seu Regula Præmix spectantia. ib.

Regula 1. Conjugi, facto ob adulterium alterium divorcio, continentiam servare tenetur, aut conjugibus adulteri reconciliari. ibid.

Regula 2. Nec filiorum gigendorum causa licet alteram ducere, dimissa adulteria. 14

Regula 3. Crimen geminari, qui uxorem adulteram occidit, vel mortem illi procurat, ut ducere alteram possit. ibid.

Regula 4. Nec voto simplici continentiz, nec Ordinis saeculari, nec Professione Religionis a Sede Apostolica non approbata, nec Vite Eremitica Matrimonium non consummatum solvitur. 15

Regula 5. Novis conjugibus ante matrimonii consummationem duæ uenæ conceduntur ad deliberandum de ingressu Religionis, intra quod tempore intervallum est, qui ea de re deliberat, consummate non tenetur, quævis altera ureat. ibid.

Regula 6. Si conjugi alterum ante matrimonii consummationem ingredi Monasterium, Hisiunctaque Religious suscipere contigit, sive novum Matrimonium contraferre non potest, nisi post illius professionem. 17

Regula 7. Si mulier suscepit Volo, in domo propria remanere velit, quasi propositum Cœlestis in faculo feratur, nihilominus consummandum est Matrimonium Nat. Alex. Thesl. Tom. II.

iam contractum. nisi se Voto solemní adfringere ad Observantium Regularim, in quo casu compelli potest, ut velico sceluso Religionis propositum exequatur. ib.

Regula 8. Consummato Matrimonio nevi conjugum licet atque alterius consensu Monasterium ingredi, seu continentiam vorvit. Quod si vorvit, irrum ipso Juris Votum est, potestque conjux repente conjugem, qui Matrimonii jugum inconsulto excutere voluit. Si vero ex consensu vorverint, continentiam servare tenetur. ib.

Regula 9. 10. 11.

Regula 12. Si conjugum altera a Fide Catholica deserit, pars, qui in Fide perseveravit, ad vitam Monastici Professionis libere convolare potest, altera nolente, etiam si ab infidelitate revertatur. ib.

Regula 13. Conjur, qui continentiam vorvit, cohabitare debet viro, qui ejus Voto ad tempus consensit, nec perpetuum vorvit continentiam: sequi invicem debent maritali affectione tractare. ib.

Regula 14. Mulier, qui maritum mortuum credens, Habitum Religionis aliquippe, & Professionem emisit, vir roque revero de Monasterio educta, & ipsi restituta est, debet illi reddere tenetur, exigere non potest. ib.

Regula 15. Alter conjugum, altero in sceluso remanente, ad regularis vita professionem non est recipiendus, &c. ibidem.

Regula 16. Matrimonium legitime contractum, ratumque est, et non consummatum, Romanus Pontificis dirimere non potest. ib.

Art. viii. De bonis matrimonii. ib.

Cap. ii. De causa efficiente Matrimonii. 18

Art. 1. De consensu contrahentium. ib.

Propositio 1. Mutus contrahentium consensus, per verbam de praefatis expressis, est causa efficientis matrimonii. ib.

Articuli Confessaria, seu Regula Præmix spectantia. 19

Regula 1. Consensus sicut per verba de praefatis expressis, ad matrimoniū non sufficit, si deficit consensus interior. ib.

Regula 2. Qui fidei, si simulante matrimonium cum aliquo contrahit, eam ducente tenetur. Hanc tamē Regulam certa exceptionis Theologi merito temperant. ib.

Regula 3. Qui post matrimonium fidei contractum cum uno secundum sincere contrahit cum altero, non tenetur, nec potest uta conscientia redire ad priorem, etiam Judenti Eccllesiastici Sententiæ, Cenfusisque compellunt. ib.

Regula 4. Proles ex matrimonio fidei contracto suscepta, antequam fictio alteri conjugi innotescat, vel probetur, legitima consenda, se judicanda est. ib.

Regula 5. Cum unus conjugum affirmata sibi defuisse continentium, non statim licet alteri novum conjugium intere. ib.

Regula 6. Consensus ex metu gravi, & in virum continentem cadente, ad matrimonium firmatum non sufficit, sed ita contractum, nullum, & irrum est. 20

Regula 7. Consensus ex metu, quo vir constans affecti, concutio que poscit, jule ilato sufficit ad matrimonii firmatum. ibid.

Regula 8. Metus a causa naturali, vel interna proveniens irrum non facit matrimonium. ib.

Regula 9. Metus iniuste incalus irrum non facit Matrimonium ex eo contractum, si ad extorquendum consentium in Matrimonio illatus non sit. ib.

Regula 10. Nullus metus in virum continentem cadente compellere potest hominem, ut debitus reddat mulieri, cum quo Matrimonium contrahere coactus est; si matrimonium illud defecit consensus: aut proper Canonicum impedimentum. 21

Regula 11. Ratum est matrimonium ex metu reverentia contractum. ibid.

Regula 12. Matrimonium defectu consensu irrum, si inter personas aliquo legitimam coram Parochio, & testibus contractum sit, novo conjugum, qui metu compulsi, vel fidei contrahent, consenserit privatim, taciteque praedito convalefecit. ibid.

Regula 13. Matrimonium contractum inter personas, que illegitimi erant proper aliquod impedimentum direns, impetrata Dispensatione convalefecere non potest, nisi nova utriusque consenserit, verbis, aut signis expressis. ib.

Regula 14. Fili præcepto Patris cogi non possint ad Matrimonium contrahendum, vel ad hanc descendunt, aut illum accipiendam, regulariter, seu quibuscumque de causis patrem ad moventibus. ib.

Regula 15. Causis quædam iuxta, ac legitime interdum occurunt, ob quæ pater filium consilii, monitis, & quandoque præcepto inducere potest, ut uxorem ducat, atque etiam, LIII 2 ur.